

ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН ХӨГЖЛИЙН СТРАТЕГИ ТӨЛӨВЛӨЛТ, ТҮҮНИЙ ХЭРЭГЖИЛТЭД ХИЙСЭН ШИНЖИЛГЭЭ.

Б.ОДБААТАР

Дотоод хэргийн их сургуулийн Удирдлагын академийн Цагдаагийн удирдлага, стратегийн профессорын багийн профессор, хууль зүйн доктор (Ph.D), дэд профессор, цагдаагийн хурандаа

ODBAATAR.B

Professor, Professor's Team of Police Strategy Management, Executive Management Academy, University of Internal Affairs, Mongolia, doctor of law (Ph.D), Associate Professor, police colonel

Товч агуулга: Энэхүү илтгэлээр цагдаагийн байгууллагын стратеги төлөвлөлт, түүний хэрэгжилтэд шинжилгээ хийж үнэлэлт өгөх, цаашид авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний талаар судлаачийн хувиар дүгнэлт, санал дэвшүүлэн гаргахыг зорилго.

Abstract: In this report, we aim to analyze and evaluate the strategic planning of the police organization and its implementation, and then make conclusions and suggestions about the measures to be taken in the future.

Түлхүүр үгс: стратеги удирдлага, цагдаагийн байгууллагын стратеги, стратеги төлөвлөлт, хөгжлийн хөтөлбөр.

Keywords: strategic management, police strategy, strategic planning, development programs.

Аливаа улс орны нийгэм, эдийн засгийн хөгжлийн өсөлт, бууралт, гэмт хэрэг, зөрчлийн гаралт, түүний шалтгаан нөхцөл, улс төрийн нөхцөл байдал, учирч болох бодит эрсдэлийн нөлөөлөл, давтамж зэрэгт үндэслэн тухай бүр дүн шинжилгээ хийж авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээг төлөвлөх, цаашлаад стратеги бодлого, төлөвлөлт боловсруулах зайлшгүй шаардлага урган гарч байдаг. Үүний нэг адил Монгол Улсын цагдаагийн байгууллагын хуулиар хүлээсэн чиг үүргээ хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаанд үнэлэлт өгөх, хөгжлийн стратегийг тодорхойлох тухай асуудал өнөөдөр яригдаж байгаа зүйл биш юм. Түүхийн эх сурвалжаас дүгнэхэд цагдаагийн байгууллага хөгжлийнхөө түүхэн явцад 6 удаа хөгжлийн дунд хугацааны болон стратеги хөтөлбөрийг боловсруулж, ийнхүү боловсруулах бүрдээ гадаад, дотоод орчинд дүн шинжилгээ хийх, улмаар хөгжлийн цаашдын чиг хандлагыг тодорхойлон хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг үе шаттай

хэрэгжүүлж иржээ. Үүнд:

1. 1996 онд “Ойрын 4 жилд хийх ажлын төлөвлөгөө, дараагийн 4 жилд хийх ажлын бодомж”-ийг гаргаж, төв, орон нутгийн газар, хэлтсээр хэрэгжүүлсэн нь хөгжлийн бодлого, чиглэлээ дунд хугацаагаар төлөвлөх анхны алхам болжээ.

2. 1998 онд “Цагдаагийн байгууллагын хэтийн төлөвлөгөө” бодлогын баримт бичиг боловсруулсан нь хөгжлийн стратегиа урт хугацаагаар төлөвлөн хэрэгжүүлэх анхны оролдлого болсон байна.

3. 2009 онд ЦЕГ-ын 156 дугаар тушаалаар 2009-2021 он хүртэл хэрэгжүүлэх “Цагдаагийн байгууллагын хөгжлийн стратеги хөтөлбөр”-ийг баталсан.

4. 2012 онд “Цагдаагийн ерөнхий газрын үйл ажиллагааны стратеги, зохион байгуулалтын бүтцийн өөрчлөлтийн хөтөлбөр”-ийг баталсан.

5. Монгол Улсын Засгийн газрын 2014 оны 79 дүгээр тогтоолоор

“Цагдаагийн байгууллагын хөгжлийн хөтөлбөр”-ийг баталсан.

6. Монгол Улсын Засгийн газрын 2020 оны 141 дүгээр тогтоолоор “Цагдаагийн байгууллагын хөгжлийн хөтөлбөр”-ийг баталсан¹.

Дээрхи байдлаас дүгнэхэд цагдаагийн байгууллагын хөгжлийн хэтийн зорилго, зорилтыг тодорхойлон биелэлт үр дүнг тооцох стратегийн түвшний дараах хөтөлбөрүүдийг Засгийн газраас батлан хэрэгжүүлсэн байна. Үүнд:

1. Монгол Улсын Засгийн газрын 2014 оны 79 дүгээр тогтоолоор баталсан “Цагдаагийн байгууллагын хөгжлийн хөтөлбөр”, түүнийг хэрэгжүүлэх талаар Хууль зүйн сайдын 2014 оны 12 дугаар сарын 05-ны өдрийн А/223 дугаар тушаалаар баталсан “Цагдаагийн байгууллагын хөгжлийн хөтөлбөр”²-ийг

хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөө;

2. Монгол Улсын Засгийн газрын 2020 оны 141 дүгээр тогтоолоор баталсан “Цагдаагийн байгууллагын хөгжлийн хөтөлбөр”³.

Цагдаагийн байгууллагын хөгжлийн бодлого, стратеги зорилго, зорилтыг тодорхойлоход улс орны нийгэм эдийн засаг, гэмт хэрэг, зөрчлийн байдал, шалтгаан нөхцөл, чиг хандлага, хүн амын өсөлт, суурьшил, амжиргааны түвшин, цаашлаад улс төрийн нөхцөл байдал зэрэг олон хүчин зүйл шууд хамааралтай байдаг. Мэдээж дээрхи хөгжлийн хөтөлбөрүүдийг тухай үеийн нөхцөл байдлыг судалгаа шинжилгээний үндэслэлтэй авч үзэн стратеги зорилгын хэрэгцээ шаардлагад үндэслэн тухай бүр боловсруулж, улмаар хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг үе шаттайгаар авч үзсэн байна.

Хүснэгт 1. Стратеги хөтөлбөр боловсруулах үндэслэл

Монгол Улсын Засгийн газрын 2014 оны 79 дүгээр тогтоолоор баталсан “Цагдаагийн байгууллагын хөгжлийн хөтөлбөр”	Монгол Улсын Засгийн газрын 2020 оны 141 дүгээр тогтоолоор баталсан “Цагдаагийн байгууллагын хөгжлийн хөтөлбөр”
Хөтөлбөр боловсруулах хэрэгцээ шаардлага	
- Мэргэжлийн болон технологийн шинэчлэлийг хийх нь цагдаагийн үйлчилгээг иргэдэд хүртээмжтэй, шуурхай хүргэх нөхцөлийг бүрдүүлж, урт хугацааны хамтын ажиллагаанд тулгуурласан шинэтгэл (реформ) хийх замаар цагдаагийн ажлыг мэргэжлийн түвшинд хүргэж, ард иргэдийн итгэлийг олж авах, орчин үеийн цагдаагийн загварт шилжихэд Засгийн газар, Цагдаагийн төв байгууллагын байнгын анхаарал, идэвхтэй оролцоо шаардлагатай. - Төсөв хомсдолтой, төсвийн зарцуулалт оновчтой биш зэрэг хүчин зүйл нь цагдаагийн байгууллагын бодлого, үйл ажиллагааны стратегийн зорилго, зорилтыг тодорхойлсон үндсэн баримт бичиг болох “Цагдаагийн байгууллагын хөгжлийн хөтөлбөр”-ийг батлан гаргах үндэслэлийг бий болгосон.	- Хөтөлбөрийг цагдаагийн байгууллагын бодлого, төлөвлөлтийг сайжруулах, хүний нөөцийг мэргэшүүлэх, сургаж дадлагажуулах, удирдах ажилтны манлайлалыг дээшлүүлэх, технологийн шинэчлэл хийж үйл ажиллагааг шуурхай, хүртээмжтэй, дэлхийн өндөр хөгжилтэй орны жишигт хүргэхэд чиглэсэн хөгжлийн зорилго, зорилтыг тодорхойлсон бодлогын баримт бичиг болгох. Хөтөлбөр хэрэгжсэнээр хуулиар хүлээсэн чиг үүргээ хэрэгжүүлэх чадавх сайжирч, алба хаагчдын мэргэжлийн чадвар дээшилж, үйл ажиллагаанд техник, технологийн дэвшлийг нэвтрүүлэн гэмт хэрэг, зөрчлийг бууруулж, аюулгүйн бүсүүдийг бий болгох, гэмт хэрэгтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх ажилд иргэд, олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлж, иргэд аюулгүй орчинд амьдрах нөхцөл бүрдүүлэхэд бодит ахиц, үр дүн гарна.

¹Төрийн албаны тухай хуулийн 53 дугаар зүйлд төсвийн ерөнхийлөн захирагч хууль тогтоомжид нийцүүлэн харьяа байгууллагын дөрвөн жилийн стратеги төлөвлөгөөг боловсруулан баталж, хэрэгжилтийг хариуцан зохион байгуулахаар заасан байдаг. Төрийн

албаны тухай хууль. Цахим эх сурвалж. <https://legalinfo.mn/mn/detail/13025>

²Хөтөлбөрийг 2014-2019 онд хэрэгжихээр боловсруулсан.

³Хөтөлбөрийг 2020-2024 онд хэрэгжүүлнэ.

Цагдаагийн байгууллагын хөгжлийн стратегийг тодорхойлсон дээрх хоёр хөтөлбөрийг харьцуулан дүгнэвэл цагдаагийн байгууллагад мэргэжлийн болон технологийн шинэчлэлийг цогц байдлаар хийх, цагдаагийн үйлчилгээг иргэдэд хүртээмжтэй, шуурхай хүргэх, өргөн цар хүрээтэй, урт хугацааны хамтын ажиллагаанд тулгуурласан шинэтгэл хийх замаар цагдаагийн ажлыг мэргэжлийн түвшинд хүргэх, хуулиар хүлээсэн гэмт хэрэгтэй тэмцэх, нийтийн хэв журам хамгаалах, олон нийтийн аюулгүй байдлыг хангах ажлыг олон улсын жишигт хүргэх, алба хаагчдын чадвар, удирдах ажилтны манлайлалыг сайжруулахад чиглэсэн цогц бодлого хэрэгжүүлэх, үүнд Засгийн газар, цагдаагийн төв байгууллагын идэвх оролцоо чухал гэдэгт үндэслэн боловсруулжээ гэж дүгнэж болно.

Монгол Улсын Засгийн газрын 2014 оны 79 дүгээр тогтоолоор баталсан “Цагдаагийн байгууллагын хөгжлийн хөтөлбөр. 2014-2019 он”-ийн хэрэгжилтийг нэгтгэн дүгнэвэл хөтөлбөрийг боловсруулахдаа цагдаагийн албаны Эрхэм зорилго, уриа, бахархалыг анх удаа дэвшүүлэн дараах байдлаар тодорхойлжээ.

Цагдаагийн албаны үнэт зүйл:

Эх орон, ард иргэддээ өргөсөн тангараг.

Цагдаагийн албаны эрхэм зорилго: Найдвартай баталгаатай үйлчилгээ-иргэд, олон нийтийн итгэл, дэмжлэг.

Цагдаагийн албаны бахархал: Түүхэн уламжлал, хуримтлуулсан туршлага, туг, бэлгэ тэмдэг, цагдаагийн цол, үнэмлэх, энгэрийн тэмдэг, дүрэмт хувцас.

Цагдаагийн албаны уриа: Амар амгалан амьдралын төлөө хамтдаа.

Хөгжлийн хөтөлбөр хэрэгжсэнээр цагдаагийн байгууллагад мэргэжлийн болон технологийн шинэчлэлийг хийгдэж, цагдаагийн үйлчилгээг иргэдэд хүртээмжтэй, шуурхай хүргэх нөхцөл бүрдэн урт хугацааны хамтын ажиллагаанд тулгуурласан шинэтгэл хийгдэн цагдаагийн ажил мэргэжлийн түвшинд хүрч, орчин үеийн цагдаагийн загварт шилжинэ гэж үзэн дараах зорилго, зорилтыг дэвшүүлжээ.

Цагдаагийн байгууллагын хөгжлийн хөтөлбөрийн зорилго, зорилт.

- сайн удирдлага зохион байгуулалт;
- мэргэшсэн үйл ажиллагаа;
- эрүүл, чадварлаг хүний нөөц;
- үр ашигтай төсөв, санхүү, хөрөнгө оруулалт;
- олон нийттэй харилцах.

Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлснээр дараах үр дүн бий болно гэж үзсэн байна. Үүнд:

- байгууллагын дотоод, гадаад соёл төлөвшинө.
- байгууллагын үнэт зүйл бий болно.
- боловсон хүчнийг сонгон шалгаруулж авах тогтолцоо шинэчлэгдэнэ.
- менежерийн сонголт, удирдах ажилтан бэлтгэх тогтолцоо сайжирна.
- алба хаагчдын гадаад хэлний мэдлэг дээшилнэ.
- шинэ мэдээлэл олж авах, багаар ажиллах чадвар сайжирна гэж үзжээ.

Хөгжлийн хөтөлбөрийн хүрээнд хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн төсөл, хөтөлбөр, үйл ажиллагааг сайжруулах, үр дүнтэй тогтолцоог бий болгоход чиглэсэн арга хэмжээний хэрэгжилтийг дүгнэвэл:

Хүснэгт 2. Стратеги хөтөлбөрийн хүрээнд хэрэгжүүлсэн төсөл, түүний үр дүн

№	Хэрэгжүүлсэн төсөл	Хэрэгжүүлсэн гол ажлууд, биелэлтийн үр дүн
1	“Цагдаагийн инноваци” төсөл.	“Гэмт хэргийн хяналтын цогц систем” хөтөлбөр хэрэгжүүлж “Удирдлагын төв”-ийг шинээр байгуулан хяналтын 125 телекамерын холболтыг хийж, ашиглалтад оруулсан.

2	“Боловсролтой цагдаа” төсөл.	Удирдах ажилтныг бэлтгэх, алба хаагчдыг мэргэшүүлэх, ажилласан жил, албан тушаал, үр дүнгийн гэрээний биелэлт, сахилга, ёс зүйн байдлаар ялгамжтай хэлбэрээр давтан, мэргэшүүлэх, үр чадварын сургалтад хамруулах тогтолцоог бүрдүүлсэн.
3	“Эрүүл мэнд-цагдаа” төсөл.	Цагдаагийн алба хаагчдын эрүүл мэндийг сайжруулах, эрүүл аж төрөх нөхцөлийг бүрдүүлэх, эрсдэлт хүчин зүйлээс урьдчилан сэргийлэх, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчнийг бууруулах, алба хаагчдын эрүүл мэнд, амь насыг хамгаалах нөхцөлийг бүрдүүлэх чиглэлээр авч хэрэгжүүлсэн үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ хийж үр дүнг тооцсон. “Цагдаагийн алба хаагч, ажилтны нийгмийн баталгааг хангах, эрүүл мэндийг хамгаалах хөтөлбөр”-ийг шинэчлэн боловсруулах ажлын хэсгийг 2017 оны 07 дугаар сарын 27-ны өдрийн тушаалаар байгуулан ажилласан.
4	Автобаазын материаллаг баазыг бэхжүүлэн орчин үеийн оношилгоо, техник хэрэгслээр үе шаттай хангах төсөл.	Засварын орчин үеийн багаж тоног төхөөрөмж /5 ком/-ийг 1.797.500, автомашины тэнхлэг тохиргооны тоног төхөөрөмжийг 12 сая, холбооны багаж хэрэгсэл, кабел, тоног төхөөрөмжийг 907.000, хяналтын камер 9 ширхэг, 32 фортын хамт 1.787.500, гар станц 3 ширхэгийг 645.000, гар станцны батерей 10 ширхэгийг 230.000 төгрөгөөр худалдан авсан. 722.866.448 төгрөгөөр туулах чадвар сайтай тусгай тоноглолтой 4 автомашинаар парк шинэчлэлт хийсэн.
5	Цагдаагийн байгууллагын холбооны хүчин чадлыг сайжруулах “Police smart ‘phone” төсөл.	“Бэлэн бус торгуулийн систем”-ийг өргөжүүлэхэд үүрэн холбооны оператор компаниудтай “Хамтран ажиллах гэрээ” байгуулан, шилэн кабелийн сүлжээний холболтыг бий болгох, 3G, 4G/LTE үйлчилгээг ашиглах, нутаг дэвсгэр, бүс нутгийн онцлог, сүлжээний тархцаас хамааран сонгон хэрэглэх боломжийг бүрдүүлэх техникийн туршилт, тохируулга хийгдсэн. Системийг өргөжүүлэхэд 5.1 тэрбум төгрөгийн 3 багцтай тендер шалгаруулалтыг зарлаж бэлэн бус торгуулийн системийг өргөтгөхөд шаардлагатай сервер болон дагалдах тоног төхөөрөмж, техник хэрэгслийг авсан.
6	Цагдаагийн байгууллагыг хэт богино долгионы радио станцаар хангах төсөл.	“Үндэсний аюулгүй байдлыг хангах чиг үүрэгтэй байгууллагуудад хуваарилсан тусгай зориулалтын давтамжийн UHF 350-400МГц-ийн зурваст ажиллах тоон технологид суурилагдсан хэт богино долгионы радио холбооны технологид шилжүүлэх” зөвлөмжийн дагуу “Цагдаагийн байгууллагын хэт богино долгионы радио холбоог шинэчлэх төсөл” эхлүүлж, шаардлагатай 28.4 сая.төг-ийн тоног төхөөрөмж, техник хэрэгслийн судалгаа гарган хэт богино долгионы радио станцыг “Моторола” компанийн санхүүжилтээр шийдвэрлүүлэх, нийт төсвийг 4-5 жилийн хугацаанд хуваан улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар шийдвэрлэх төсөл хэрэгжүүлсэн.
7	Зөрчил хянан шийдвэрлэх эрх бүхий алба хаагчдыг “Police reader” төхөөрөмжөөр хангах төсөл.	Бэлэн бус торгуулийн системийг өргөтгөхөд шаардлагатай сервер, дагалдах тоног төхөөрөмж, техник хэрэгслийг авсан. Хөдөлгөөнт төхөөрөмж дээр ажиллаж байгаа алба хаагчдад “Эрэн сурвалжлалтын мэдээлэл” (ASAP) сангийн мэдээллийг харуулах боломж бүрдүүлэн, хураан авсан бичиг баримтын бүртгэл, торгуулийн бүртгэл харах, хэвлэх, гэмт хэрэг, зөрчлийн дуудлага, мэдээлэлтэй танилцах, алба хаагч нарт цохох, шалгуулах боломжтой програм хангамж, системээр өргөтгөсөн.
8	Албаны сургалтын төвийн бүс байгуулах төсөл.	Булган аймаг дахь цагдаагийн газар хээрийн сургалтын төв, Өвөрхангай аймаг дахь цагдаагийн газар сургалтын 5 байр, Хэнтий аймаг дахь цагдаагийн газар сургалтын төв байгуулсан.

Хүснэгт 3. Стратеги хөтөлбөрийн хүрээнд хэрэгжүүлсэн хөтөлбөр, түүний үр дүн

№	Хэрэгжүүлсэн хөтөлбөр	Хэрэгжүүлсэн гол ажлууд, биелэлтийн үр дүн
---	-----------------------	--

1	“Байгууллагын соёл” төлөвшүүлэх хөтөлбөр.	2018 оны А/95 дугаар тушаалаар “Цагдаагийн байгууллагын соёлыг төлөвшүүлэх хөтөлбөр” боловсруулах үүрэг бүхий ажлын хэсгийг байгуулан алба хаагчдын соёлын өнөөгийн түвшинг тодорхойлох судалгааг “ММСГ” ХХК-тай гэрээ байгуулан хийсэн.
2	“Цагдаагийн алба хаагчдын мэргэжил дээшлүүлэх, давтан сургах, мэргэшүүлэх” сургалтын хөтөлбөр.	Цагдаагийн алба хаагчдын мэдлэг, ур чадварыг дээшлүүлэх сургалтад бүх иргэн, алба хаагчдыг хамруулахаар төлөвлөн сургалтыг тасралтгүй явуулсан.
3	“Цагдаагийн алба хаагчийн нийгмийн хамгаалал, гэр, орон сууц” дэд хөтөлбөр.	ЦЕГ-ын даргын 2016 оны Б/302 дугаар тушаалаар “Цагдаагийн алба хаагч, ажилтны нийгмийн баталгааг хангах, эрүүл мэндийг хамгаалах хөтөлбөр” батлуулж хэрэгжүүлсэн. Баянзүрх дүүргийн 10 дугаар хороо Хангалт, үйлчилгээний төвийн урд 37489 м ² талбайд цагдаагийн алба хаагчдын 15 орц бүхий 9 давхар 675 айлын орон сууцны барилгын ажил явагдаж байгаа.

Монгол Улсын Засгийн газрын 2020 оны 141 дүгээр тогтоолоор “Цагдаагийн байгууллагын хөгжлийн хөтөлбөр. 2020-2024 он”-ийг баталсан байна. Хөтөлбөрийн зорилго цагдаагийн байгууллагын ойрын болон дунд хугацааны тогтвортой хөгжлийг хангах, үйл ажиллагааг боловсронгуй болгох, гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, илрүүлэх, таслан зогсоох ажилд орчин үеийн менежментийн хэлбэр, дэвшилтэт техник, технологийг нэвтрүүлэн, үр дүнг дээшлүүлэх, иргэд, олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлэх, хүний нөөцийг бэлтгэх, мэдлэг, ур чадвар, чадавхыг сайжруулах, иргэдийн аюулгүй, амар амгалан амьдрах нөхцөлийг бүрдүүлэхэд чиглэн дараах зорилтыг дэвшүүлжээ. Үүнд:

➤ Монгол цагдааг өв тэгш хөгжүүлэн мэргэшсэн, чадварлаг хүний нөөцийг бүрдүүлж, албаны чадамжийг дээшлүүлнэ.

➤ Цагдаагийн албаны бодлого, төлөвлөлт, зохицуулалтын чанарыг дээшлүүлж, байгууллагын чадавхыг сайжруулна.

➤ Үйл ажиллагааны мэргэшсэн байдлыг хангаж, үр дүнг нэмэгдүүлнэ.

➤ Өндөр технологийг нэвтрүүлэх, цагдаагийн инновацийн дэд бүтцийг хөгжүүлэх замаар үйл ажиллагааны баталгаатай, найдвартай байдлыг хангана.

➤ Иргэдийн оролцоо, бүх талын хамтын ажиллагааг дэмжинэ.

Хөтөлбөрийг батлаад хэдийгээр хоёр жил өнгөрч байгаа ч өнгөрсөн хугацаанд нэлээд ажлыг төлөвлөн биелэлт, үр дүнг ханган ажилласан нь дараах судалгаагаар харагдаж байна. Үүнийг дэвшүүлсэн зорилт бүрийн хүрээнд авч үзвэл:

Зорилт 1. Монгол цагдааг өв тэгш хөгжүүлэн мэргэшсэн, чадварлаг хүний нөөцийг бүрдүүлж, албаны чадамжийг дээшлүүлнэ. Цагдаагийн байгууллагад “Дижитал шилжилт”-ийг нэвтрүүлэн “Хүний нөөцийн программ хангамж”-ийг шинэчлэх системийн шинжилгээ хийж, цагдаагийн байгууллагад анх удаа болон дахин орох иргэнийг бүртгэх, цагдаагийн байгууллагын захиалгаар суралцсан төгсөгч албанд орох, төрийн бусад байгууллагаас цагдаагийн байгууллагад шилжин орох, бүртгүүлсэн иргэнийг судлах, томилох, цол олгох ажиллагааны процесс, Хүний нөөцийн шинэ системийн System backlog төлөвлөлтийг хийсэн.

Зорилт 2. Цагдаагийн албаны бодлого, төлөвлөлт, зохицуулалтын чанарыг дээшлүүлж, байгууллагын чадавхыг сайжруулна. Цагдаагийн ерөнхий газрын даргын 2020 оны А/250 дугаар тушаалаар “Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх бодлогын

баримт бичиг¹”, “Баримт бичгийг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө”-г батлан, хэрэгжилтийг хангах ажлыг зохион байгуулсан.Үйл ажиллагааны зохион байгуулалтын бүтцийг оновчтой болгон нэвтрүүлсэн.

Зорилт 3. Үйл ажиллагааны мэргэшсэн байдлыг хангаж, үр дүнг нэмэгдүүлнэ.Цагдаагийн алба хаагчдад мэдээ, мэдээллийг шуурхай, хүртээмжтэй хүргэх зорилгоор гар утасны аппликэйшн боловсруулж, цагдаагийн байгууллагын үйл ажиллагааны журмыг цахимаар оруулсан ба цаашид зарлан мэдээлэл, эрэн сурвалжлалт, зайлшгүй танилцах тушаал, шийдвэрийг оруулах боломжийг бүрдүүлэх “Police code” гар утасны аппликэйшнд сайжруулалт хийгдсэн.

Цагдаагийн байгууллагын эрэн сурвалжлалтын “АСАП” санг төрийн мэдээлэл солилцооны “Хур” системтэй холбож, эрэн сурвалжлах санд бүртгэгдсэн этгээд “Хур” сангаас үйлчилгээ авсан тохиолдолд тухайн иргэний мэдээллийг шалгах сервисийг боловсруулж, үйл ажиллагаанд нэвтрүүлэн нэгдсэн хайлт, лавлагаан дээр /esearch.police.gov/ холбогдох мэдээллийг харуулж байна.

“Нэгдсэн хайлт” программ хангамжаас Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар, Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар, Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газар, Шүүхийн ерөнхий зөвлөл, Албан журмын даатгагчдын холбоо, Интерпол, Мал эмнэлгийн ерөнхий газар, Хил хамгаалах ерөнхий газар, Боловсрол, шинжлэх ухааны яам зэргээс шаардлагатай мэдээлэл, лавлагаа авах боломж бүрдсэн нь үйл ажиллагааны мэргэшсэн шуурхай байдлыг хангахад чухал ач холбогдолтой болжээ.

Зорилт 4. Өндөр технологийг нэвтрүүлэх, цагдаагийн инновацийн дэд бүтцийг хөгжүүлэх замаар үйл

ажиллагааны баталгаатай, найдвартай байдлыг

хангана.Нийслэлийн гудамж, зам талбайн 719 камерын засвар үйлчилгээг хийж, хэвийн ажиллагаанд оруулж, 2632 камер дүүрэг дэх цагдаагийн газар, хэлтсүүдийн хяналтад хянагдаж байна. Цагдаагийн байгууллагын нэгдсэн мэдээллийн санг “Хур” системд холбон ашиглах “dell R740” загварын серверийг нийт 88 сая төгрөгийн худалдан авалт хийж ашиглалтад оруулсан.

Төрийн үйлчилгээний нэгдсэн портал систем /e-Mongolia.mn/-ийн “Жолоодох эрх, тээврийн хэрэгсэл” хэсгээс “Жолоодох эрхийн лавлагаа”, “Жолоочийн лавлагаа, мэдээлэл”, “Зөвшөөрөл, тодорхойлолт, дүгнэлт, акт” хэсгийн “Тусгай зөвшөөрөл”-өөс “Галт зэвсэг эзэмших, өмчлөх эрхийн лавлагаа”, “Хууль сахилт” хэсгээс иргэний эрүүгийн хариуцлага хүлээж байгаа болон байсан эсэх, хуулийн этгээдийн эрүүгийн хариуцлага хүлээж байгаа болон байсан эсэх тухай тодорхойлолт зэргийг авах боломжтой болсон.

Зорилт 5. Иргэдийн оролцоо, бүх талын хамтын ажиллагааг дэмжинэ. Цагдаагийн байгууллагаас иргэд олон нийт, оюутан, залуучуудын оролцоог нэмэгдүүлэх чиглэлээр давхардсан тоогоор 5562 төрийн, 4201 төрийн бус байгууллага, 24920 аж ахуй нэгж, байгууллага, 907 малчдын бүлэг, холбоо, нөхөрлөл, 2147 хөршийн хяналтын бүлэг, 190 оюутан цагдаа, 611 өсвөрийн сэргийлэгч бүлгэм, 1513 хамтарсан баг, 933 сургуулийн эргүүлийг мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар ханган хамтран ажилландавхардсан тоогоор 112.991 иргэн, 18.829 аж ахуй нэгж, байгууллагын 53.329 ажилтан алба хаагчийг гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажилд татан оролцуулжээ.

¹Бодлогын баримт бичгийг 8 бүлэг 32 зүйлтэй боловсруулж гэмт, хэрэг зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлын зарчим, тэргүүлэх чиглэл,

зорилго зорилтыг тодорхойлон хэрэгжүүлэх арга хэлбэр, төрөл, хүрэх түвшин, санхүүжилтийн асуудлыг тусгасан.

Цагдаагийн байгууллагын хөгжлийн стратеги төлөвлөлт, түүний хэрэгжилтийг судлаачийн байр сууринаас үнэлэн дараах байдлаар дүгнэлээ. Үүнд:

1. Цагдаагийн байгууллагын хөгжлийн хөтөлбөрүүдийг боловсруулахад улс орны нийгэм эдийн засаг, гэмт хэрэг, зөрчлийн нөхцөл байдал, шалтгаан, чиг хандлага, хүн амын өсөлт, суурьшил, амжиргааны түвшин зэрэг олон хүчин зүйлийг судалгаа, шинжилгээний үндэслэлтэй авч үзэн стратеги зорилгын хэрэгцээ шаардлагад үндэслэн тухай бүр боловсруулж, хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг үе шаттайгаар авч үзсэн нь сайшаалтай.

2. Цагдаагийн байгууллагын хөгжлийн хөтөлбөрийн стратеги мэргэжлийн болон технологийн шинэчлэлийг цогц байдлаар хийх, цагдаагийн үйлчилгээг иргэдэд хүртээмжтэй, шуурхай хүргэх, өргөн цар хүрээтэй, урт хугацааны хамтын ажиллагаанд тулгуурлах, цагдаагийн ажлыг мэргэжлийн түвшинд хүргэх, хуулиар хүлээсэн гэмт хэрэгтэй тэмцэх, нийтийн хэв журам хамгаалах, олон нийтийн аюулгүй байдлыг хангах ажлыг олон улсын жишигт хүргэх, алба хаагчдын чадвар, удирдах ажилтны манлайлалыг сайжруулах цогц бодлого хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн нь стратеги удирдлагын мөн чанарт нийцэж байна.

3. Цагдаагийн байгууллагын хөгжлийн хөтөлбөрт зайлшгүй стратеги хөтөлбөрт тусгаж хэрэгжүүлэх гэхээсээ илүүтэй байнгын шинжтэй, жил бүр давтагдан явагддаг зарим төрлийн ажил, үйлчилгээ орсон байгаад дүгнэлт хийж, цаашид нөөц хөрөнгө, санхүүгийн томоохон эх үүсвэр шаардсан, зөвхөн стратеги хөтөлбөрийн хүрээнд хэрэгжүүлэх томоохон төсөвт ажил,

үйлчилгээг тусгаж үе шаттай хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах нь зүйтэй юм.

4. Цагдаагийн байгууллагын стратеги удирдлагын хэрэгжилтийг хангах, түүнийг бүтээлчээр үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлэх чиглэлээр дараах ажил, арга хэмжээг нэн тэргүүнд авч хэрэгжүүлэх нь зүйтэй гэж үзлээ. Үүнд:

➤ Улсын Их Хурлын 2020 оны 05 дугаар сарын 13-ны өдрийн 52 дугаар тогтоолоор баталсан “Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын баримт бичиг², **2020 оны 23 дугаар тогтоолоор** баталсан **“Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл”³**, **2020 оны 08 дугаар сарын 28-ны өдрийн 24 дүгээр тогтоолоор** баталсан **“Монгол Улсын Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр”⁴**-т тусгагдсан цагдаагийн байгууллагын талаар болон гэмт хэрэгтэй тэмцэх чиглэлээр авч хэрэгжүүлэх ажил, арга хэмжээний биелэлт, үр дүнг хангах чиглэлээр үр дүнтэй ажил зохион байгуулан биелэлтийг тухай бүр тооцох. Тухайлбал, “Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын баримт бичгийн долоодугаар бүлэг: Амар, тайван аюулгүй байдал зорилгын хүрээнд дараах ажил, арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхээр тусгасан нь цагдаагийн байгууллагын хуулиар хүлээсэн үндсэн чиг үүрэгтэй холбогдож, энэ чиглэлээр стратегийн томоохон зорилго, зорилтуудыг дэвшүүлэн хэрэгжүүлэх хэрэгцээ, шаардлага урган гарч байна. Жишээ нь үндэстэн дамнасан зохион байгуулалттай гэмт хэрэгтэй тэмцэх хууль, эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох, иргэдийг гэмт хэрэгт өртөх, хохирохоос урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах, түүнтэй тэмцэх тогтолцоонд

²Цахим эх сурвалж, холбоос: <https://legalinfo.mn/mn/detail/15406>

³Цахим эх сурвалж, холбоос: <https://legalinfo.mn/mn/detail/15584>

⁴Цахим эх сурвалж, холбоос: <https://legalinfo.mn/mn/detail/15586>

инновацад суурилсан техник, технологийн дэвшлийг нэвтрүүлэх, нөлөөллийн арга хэмжээг цогцоор хэрэгжүүлэх, урьдчилан сэргийлэх чадавхыг дээшлүүлэх, гэмт хэргийн илрүүлэлтийг нэмэгдүүлэх чиглэлээр стратеги зорилт дэвшүүлэн үр дүнтэй, үе шаттай бүтээлч ажлуудыг 2022-2024 онд төлөвлөн хэрэгжүүлэх.

➤ **2020 оны 08 сарын 28-ны өдрийн 24 дүгээр тогтоолоор** баталсан **“Монгол Улсын Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр”-т** заагдсан ажил арга, хэмжээг хэрэгжүүлэхэд анхаарч цагдаагийн байгууллагын үйл ажиллагаанд дараах ажлыг **2022-2024 онд нэн тэргүүнд хэрэгжүүлэх нь чухал байна. Үүнд:**

➤ дэвшилтэт технологи бүхий камержуулалтын нэгдсэн системийг нэвтрүүлж, гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, илрүүлэх, таслан зогсоох цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлснээр гэмт хэрэг, зөрчлийн гаралтыг бууруулж, нийтийн хэв журам, аюулгүй байдлыг хангах.

➤ мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих, түүнтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх ажлыг эрчимжүүлэх.

➤ мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тогтолцоог боловсронгуй болгож, олон улсын санхүүгийн зах зээлтэй холбогдсон санхүүгийн системийг хөгжүүлэн бүтээлчээр ашиглах шаардлагатай байна.

5. Цагдаагийн байгууллагын стратеги хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг анхан шатны нэгжээс төв байгууллага хүртэл тууштай хангах менежментийн удирдлагын тогтолцоог бий болгож, алба хаагч, удирдах ажилтан бүрийн идэвхтэй үүрэг оролцоог нэмэгдүүлэх нь чухал байна.

Эх сурвалжийн жагсаалт

- Төрийн албаны тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/.
- Цагдаагийн албаны тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/.
- Улсын Их Хурлын 2020 оны 05 дугаар сарын 13-ны өдрийн 52 дугаар тогтоол. “Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого.
- Улсын Их Хурлын 2020 оны 08 дугаар сарын 28-ны өдрийн 23 дугаар тогтоол. Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл.
- Улсын Их Хурлын 2020 оны 08 дугаар сарын 28-ны өдрийн 24 дүгээр тогтоол. Монгол Улсын Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр.
- Засгийн газрын 2016 оны 249 дүгээр тогтоол. Хөгжлийн бодлогын баримт бичиг боловсруулах нийтлэг журам.
- Засгийн газрын 2019 оны 01 дүгээр сарын 23-ны өдрийн 36 дугаар тогтоол. “Стратеги төлөвлөгөө боловсруулах, батлах, хэрэгжилтийг хангах журам” батлах тухай.
- Засгийн газрын 2014 оны 79 дүгээр тогтоол. Цагдаагийн байгууллагын хөгжлийн хөтөлбөр.
- Монгол Улсын Засгийн газрын 2020 оны 04 дүгээр сарын 22-ны өдрийн 141 дүгээр тогтоол. Цагдаагийн байгууллагын хөгжлийн хөтөлбөр.
- Б.Энх-Амгалан. Цагдаагийн байгууллагын нэр хүндийг дээшлүүлэхэд удирдах албан тушаалтны үүрэг оролцоо, анхаарах зарим асуудал. – УБ., 2018.
- З.Алтангэрэл. Цагдаагийн удирдах албан тушаалтны

- манлайлалыг дээшлүүлэхэд анхаарах асуудал. – УБ., 2018.
- М.Баттулга. Цагдаагийн байгууллагын соёлыг төлөвшүүлэхэд анхаарах зарим асуудал. – УБ., 2018.
 - Цагдаагийн ерөнхий газар. Дотоод хэргийн их сургууль. Цагдаа, дотоодын цэргийн байгууллагын удирдах албан тушаалтны ур чадвар, сургалтын хэрэгцээ шаардлага. судалгааны ажлын тайлан. – УБ., 2018.